

Angels in America: hartbrekend toneel

TONEEL

Angels In America, deel I en II

Toneelgroep Amsterdam

Regie: Ivo van Hove

Gezien: Stadsschouwburg

Almere

.door **Maartje den Breejen**

ALMERE – Als dit jaar een WK toneel gehouden zou worden, zou *Angels In America*, in de regie van Ivo van Hove, zich daarvoor kwalificeren. Toneelgroep Amsterdam toont zich met deze productie in topvorm, zowel mentaal als fysiek. Het kaleidoscopische aidsdrama van Tony Kushner sluit naadloos aan bij de strakke registijl van Van Hove. En ook de thematiek – hoe verhoudt het individu zich met al zijn angsten en verbeelding tot macht en politiek – kwam al eerder in Van Hoves oeuvre voor. Omdat *Angels In America* zich zowel afspeelt in de koortsige verbeelding van de personages als op heel veel locaties tegelijk, koos scenograaf Jan Versweyveld voor een kale zwarte ruimte met alleen kantoorlampen aan het plafond. Die leegte werkt uitstekend; het is druk genoeg op het toneel. In deel II is het soms bijna alsof we ons op Schiphol bevinden. Het enige decorstuk bestaat uit een installatie van twee platenspelers en twee boxen, die het belang van de soundtrack van de voorstelling onderstreept. Ivo van Hove gebruikt muziek van David Bowie – en hij is niet de enige regisseur die dat doet – om de voorstelling te kleuren met de sfeer van de jaren tachtig. *Angels In America* speelt zich af in het conservatieve Reagan-tijdperk. Aids eist het ene slachtoffer na het

andere, maar de homofobe regering doet of het niet bestaat, zeker niet als het virus ook in eigen kringen rondwaart. Het gaat in die maatschappij om eten en gegeten worden en al het vreemde moet worden afgeweerd.

Van Hove heeft het oorspronkelijk zes uur durende tweeluik teruggebracht tot vijf uur. Hij heeft de ondertitel *A Gay Fantasia On National Themes*, verandert in *Het Leven Naakt*. Hij legt het accent niet op aids, maar op verval. Hij

laat met zijn interpretatie zien dat de kinderen van de Reagan-generatie nog steeds op aarde rondlopen. De vertaling van Carel Alphenaar is met zoveel schwing geschreven, dat geen humoristisch detail verloren is gegaan. Sterker nog, er valt heel veel te lachen om bijvoorbeeld de heerlijke vals nuchtere dialogen. Maar de grootste troef is de groep die op het podium staat. Elke speler zit in zijn rol gegoten en inspireert de ander daardoor optimaal.

Hans Kesting overtreft zichzelf als advocaat Roy Cohn, die tot op zijn sterfbed weigert uit de kast te komen. Hij is een 'hetero die met mannen neukt'. Kesting weet zijn personage zelfs doodziek met luier om en slangen in zijn lijf neer te zetten als de hufter die weigert te verliezen.

Het talent van Fedja van Huet openbaart zich in één oogopslag als hij van zijn rol van rechtse politicus Martin Heller stapt in die van de homoseksuele Louis Ironson. Van het ene op het andere moment verandert hij van een boom van een vent in een kleine, kwetsbare joodse man die

het niet voor elkaar krijgt zijn

angst voor verval te bezweren met grootse theorieën. Hadewych Minis speelt de mormoonse, verwaarloosde en aan valium verlaafde Harper Pitt even geestig als verontrustend. Barry Atsma is precies goed als haar man Joe Pitt, die onophoudelijk met zichzelf worstelt omdat hij mormoon, homoseksueel en ook nog protégé van republikein Roy Cohn is. Alwin Pulinckx als engel des doods, Marieke Heebink als rabbi, onwrikbare moeder van Pitt en kwelgeest aan Cohns sterfbed, Eelco Smits als de fladderige aidspatiënt Prior Walter en Roeland Fernhout als zwarte nicht en verpleger, het is of Kushner dit stuk speciaal voor deze acteurs heeft geschreven. Toneelgroep Amsterdam brengt vijf uur lang hartbrekend toneel.

• *Angels in America* deze week in Chassé Theater in Breda. **Vandaag (deel 1) en morgen (deel 2) om 20.30 uur, zaterdag om 15.00 uur (deel 1) en 18.00 uur (deel 2). De delen vormen één geheel en kunnen niet los van elkaar worden gezien.**